

KPO-10 Kolehmainen Ismo(UM)

12.11.2021
JULKINEN

Asia

Valmistautuminen 30.11.-3.12.2021 järjestettävään Maailman kauppajärjestön (WTO) 12. ministerikokoukseen (MC12) Genevessä

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Käsittelyn tarkoituksena on antaa tietoa eduskunnalle Maailman kauppajärjestö WTO:n 12. ministerikokouksessa (MC12, 30.11.-3.12.2021) Genevessä käsiteltävistä kysymyksistä sekä ministerikokouksen mahdollisista tuloksista.

Ministerikokouksen aiheita ja EU:n kantoja on käsitelty EU:n kauppapoliittisessa komiteassa (TPC) useasti, viimeisimpänä 28.10.2021 ja näitä edeltäen kansallisesti jaostokäsittelyissä. TPC:ssä käsittelyn on määrä jatkua 19.11., 24.11 ja 29.11. Ministerikokouksen valmisteluja käsiteltiin myös kauppaministerien ulkoasiainneuvostossa 20.5.2021, 11.11.2021. Neuvosto kokoontuu kauppaministerikokoonpanossa myös Genevessä 29.11. ja MC12:n aikana 30.11.-3.12.2021 ja hyväksyy viime kädessä siellä tehtävät päätökset.

Suomen kanta

- Suomi tukee monenvälisen sääntöperustaisen kauppajärjestelmän vahvistamista ja WTO:n sääntelyjärjestelmän lujittamista, mikä on paras väylä kaupan avaamiseksi ja uusien sääntöjen luomiseksi.
- Suomi katsoo, että ministerikokouksen tulosten tulee vahvistaa WTO:ta ja luoda edellytyksiä järjestön uudistamisen jatkotyölle.
- Suomi tukee EU:n johtavaa roolia WTO:n uudistamisessa ja siihen liittyviä pyrkimyksiä, ml. järjestön uudistuksia käsittelevän työryhmän perustaminen ja riitojenratkaisujärjestelmän palauttaminen.
- Suomi korostaa, että ministerikokouksesta tulee saada riittävän kunnianhimoisia tuloksia kaupan ja terveyden, kalastustukien reformin, maatalouden sekä WTO:n uudistamisen osalta.

Tulokset vaikuttavat osaltaan WTO:n tulevaisuuteen ja uskottavuuteen kansainvälisen kaupan sääntöjä luovana ja ylläpitävänä järjestönä.

- Suomi pitää tärkeänä, että ministerikokous antaa tukensa myös useanvälisille neuvottelualoitteille (sähköinen kauppa, palvelujen kotimainen sääntely, investointien helpottaminen, MSME (mikro-, pienet ja keskisuuret yritykset) -julkilausuma)
- Suomen tavoitteena on kauppa ja ympäristöllinen kestävyys -teemaan liittyvän työn vahvistaminen WTO:ssa ml. sen saattaminen osaksi WTO:n reformia.
- Suomi katsoo, että ministerikokoukseen liittyvissä neuvotteluprosesseissa vähiten kehittyneiden maiden (ns. LDC-maat) edut on huomioitava ja turvattava.

Pääasiallinen sisältö

Koronapandemian vuoksi lykätty WTO:n 12. ministerikokous (MC12) järjestetään 30.11.-3.12.2021 Genevessä. Ministerikokous, joka on järjestön ylin päättävä elin, kokoontuu normaalisti kerran kahdessa vuodessa. Edellinen kokous järjestettiin Buenos Airesissa v. 2017. Sitä pidetään yleisesti epäonnistuneena.

WTO on ollut jo useamman vuoden hajaannuksen tilassa, mikä näkyi jo ennen Buenos Airesia: mm. v. 2001 alkanutta Dohan neuvottelukierrosta ei ole saatu päätökseen. WTO:n monenväliset neuvottelut eivät ole tuottaneet tulosta, komiteatyössä on parantamisen varaa ja riitojenratkaisujärjestelmän ylempi aste (valituselin) on halvautunut, kun sinne ei ole kyetty nimittämään uusia jäseniä erityisesti Yhdysvaltain vastustuksen vuoksi. WTO:n pitkään jatkunut institutionaalinen ja funktionaalinen kriisi on hankaloitunut myös koronapandemian vuoksi, joka on osaltaan hidastanut WTO:n työtä ja päätöksentekoa.

Nigerialaisen Ngozi Okonjo-Iwealan valinnan WTO:n uudeksi pääjohtajaksi on toivottu tuovan uutta positiivista dynamiikkaa WTO:n vaikeaan tilanteeseen ja aktiivista johtajuutta erityisesti WTO:n relevanssin palauttamiseksi, järjestön uudistamiseksi ja tulosten aikaansaamiseksi tulevassa ministerikokouksessa.

WTO:ta uudistettaessa halutaan elvyttää järjestön monenvälinen neuvottelufunktio, päivittää sen sääntökirjaa, tehostaa päätösten ja sopimusten toimeenpanon monitorointia sekä uudistaa sen riitojenratkaisumekanismit.

Ministerikokouksen merkitys on varsin keskeinen WTO:n uudistamisprosessin ja järjestön tulevaisuuden kannalta. Epäonnistuneen Buenos Airesin kokouksen jälkeen Geneven ministerikokoukseen kohdistuu suuria paineita tulosten saavuttamiseksi ja WTO:n aseman vahvistamiseksi. EU:n tavoitteena on toimia aktiivisesti ja rakentavasti niin, että kokous onnistuisi. EU:n tavoitteet WTO:n uudistamiseksi on kirjattu kauppapolitiikan tarkastelua koskevaan komission tiedonantoon (18.2.2021).

EU tavoittelee tuloksia erityisesti monenvälisissä neuvotteluissa: kauppa ja terveys, kalastustukien uudistaminen sekä maatalous ja poliittista yhteisymmärrystä WTO:n uudistamisen käynnistämiseksi. Keskeisenä tavoitteena olisi myös aloittaa riitojenratkaisun reformityö, mutta varsinaisia tuloksia odotetaan vasta aikaisintaan MC13:ssa. EU:n tavoitteena on ennen pitkää myös ”kilpailuneutraliteetin” sääntöjä

koskevan työn käynnistäminen ml. teollisuustukien ja valtionyhtiöitä koskevien sääntöjen modernisointi.

Käytännössä monenväliset neuvottelut ja uusista säännöistä sopiminen ovat kuitenkin osoittautuneet vaikeiksi heijastaen jäsenten keskinäisiä jakolinjoja ja kompromissihaluttomuutta.

Useanvälisissä aloitteissa (sähköinen kauppa, palvelujen kotimainen sääntely, investointien helpottaminen, MSME), joissa kaikki WTO:n jäsenet eivät ole mukana, edistys on ollut hieman parempaa. Neuvottelut **palvelujen kotimaisesta sääntelystä** ovat edenneet hyvin. Näyttää mahdolliselta, että aloite on ensimmäinen Buenos Airesin ministerikokouksessa alkunsa saaneista useanvälisistä aloitteista, joka saadaan valmiiksi.

Ministerikokouksessa pyritään hyväksymään myös **ministerijulkilausuma**, jossa mm. WTO:n uudistamiseen sitoudutaan poliittisesti, ml. perustettaisiin uudistamista käsittelevä työryhmä. Kokouksessa pyritään luomaan perusta WTO:n uudistamiselle ja muille tuloksille seuraavaan ministerikokoukseen (MC13) mennessä.

Suomi on toiminut aktiivisesti erityisesti kaupan ja ympäristön puolesta WTO:ssa ja MC12-valmisteluissa. Suomen kannalta on keskeistä WTO:n kaupan ja ympäristöön liittyvän työn elvyttäminen ministerikokouksessa. Esimerkiksi mahdolliset neuvottelut ympäristötuotteiden ja palvelujen kaupan vapauttamiseksi ovat Suomelle tärkeä kauppapoliittinen tavoite ja tukisivat osaltaan työtä kiertotaloussiirtymän edistämiseksi kaupan keinoin.

EU:n ulkoasiainneuvosto kauppaministerien kokoonpanossa kokoontuu Genevessä 29.11.-3.12.2021 ja hyväksyy viime kädessä siellä tehtävät päätökset. Näihin kuuluvat niin valmisteltavina olevat neuvoston päätelmät kuin päätös yhteisestä kannasta koskien ministerikokouksen tuloksia.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Unionin kokouksessa esittämistä kannoista on päätetty, jos se on ollut neuvottelutilanne huomioiden jo mahdollista, tekemällä neuvoston päätös perustuen SEUT 207 artiklan 4 kohtaan ja SEUT 218 artiklan 9 kohtaan.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentti osallistuu asian käsittelyyn SEUT 218 artiklan 10 kohdan mukaisesti.

Kansallinen valmistelu

E-kirjeluonnos on ollut kauppapoliittisen jaoston (EU2) kirjallisessa menettelyssä ...

Ministerikokouksen valmisteluja on käsitelty kauppapoliittisessa jaostossa ja ulkosuhdejaostossa kesällä ja syksyllä 2021.

Eduskuntakäsittely

E-kirje: Valmistautuminen WTO:n 12. ministerikokoukseen
EU-MINVA; Ulkoasiainneuvosto kauppaministerien kokoonpanossa 20.5.2021 (MINVA UM2021-00535) ja 11.11.2021 (MINVA UM2021-01256) ja Genevessä 29.11.-3.12.2021

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 ja 27 §:ssä säädetään valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan välisestä toimivallanjaosta.

Ministerikokouksen lopputulos ei tämänhetkisen arvion mukaan edellytä lainsäädännöllisiä toimenpiteitä kansallisesti eikä sisällä Ahvenanmaan toimivaltaan kuuluvia asioita.

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Maailman kauppajärjestö WTO:n 12. ministerikokouksen mahdolliset tulokset eivät vielä ole selvillä johtuen WTO:n jäsenten eriävistä näkemyksistä julkilausuman ja muun sisällön suhteen.

Asiakirjat

-

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Ulkoasiainministeriö/KPO-10/ Pasi-Heikki Vaaranmaa, p. 0295 351700
Ulkoasiainministeriö/KPO-10/ Ismo Kolehmainen p. 0295 350379
Muut

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Asiasanat Hoitaa	WTO, WTO ministerikokous UM
Tiedoksi	EUE, MMM, OKM, OM, STM, TEM, TULLI, VM, VNK, YM
